

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 3 вересня 2024 р.

Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Пропедевтична практика
Викладач (-і)	доц. Довбенко Світлана Юріївна
Контактний телефон викладача	+380503737188
Е-mail викладача	svetlana.dovbenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу

2. Анотація до пропедевтичної практики

Пропедевтична практика для майбутніх учителів початкових класів є етапом професійної підготовки, що спрямований на формування педагогічних навичок та усвідомлення специфіки роботи з дітьми молодшого шкільного віку.

Предметом вивчення пропедевтичної практики є педагогічна діяльність учителя початкових класів; особливості організації навчально-виховного процесу у початковій школі; методи та прийоми, що використовуються вчителями для розвитку пізнавальної активності учнів; психолого-педагогічні особливості розвитку дітей молодшого шкільного віку; взаємодія вчителя з учнями, батьками та колегами; освітнє середовище початкової школи.

У процесі практики студенти навчаються аналізувати педагогічну ситуацію, взаємодіяти з учнями, батьками та колегами, а також опановують основи педагогічного спілкування та організації навчальної діяльності.

3. Мета та цілі пропедевтичної практики

Мета пропедевтичної практики полягає у формуванні професійних умінь і навичок у майбутніх учителів початкових класів, розвитку їхньої педагогічної культури та усвідомлення цінності майбутньої професії; ознайомленні з реальними умовами освітнього процесу в початковій школі, структурою навчально-виховної діяльності та особливостями роботи вчителя; формування професійної мотивації та позитивного ставлення до педагогічної діяльності через безпосереднє спілкування з учнями та педагогами; розвиток умінь спостерігати та аналізувати навчальний процес, застосовувати отриманні знання у практичній діяльності; засвоєння методик викладання та технологій роботи зі здобувачами початкової освіти.

Основними цілями пропедевтичної практики є:

- ознайомлення студентів-практикантів із особливостями професійної діяльності вчителя початкових класів;
- формування початкових навичок організації уроків, спостереження за поведінкою учнів;
- розвиток умінь аналізувати педагогічні ситуації, виявляти успішні підходи та типи проблем.
- формування комунікативних навичок;
- набуття досвіду взаємодії з учнями, їхніми батьками та вчителями;

– розвиток уміння знаходиться індивідуальний підхід до учнів;

4. Програмні компетентності та результати навчання практики

Проходження практики передбачає *формування у здобувачів вищої освіти компетентностей і програмних результатів навчання* відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта» *першого (бакалаврського) рівня*:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-11. Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності.

ПР-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-19. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосовувати їх

у професійній діяльності.			
5. Організація практики			
Обсяг годин прктики			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції			
семінарські заняття / практичні / лабораторні			
самостійна робота		90	
Ознаки практики			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
другий	013 Початкова освіта	перший	Нормативна
Тематика практики			
		Тема	Загальний обсяг
			кількість год.
			сам.роб
		Тема 1. Знайомство з адміністрацією бази практики. Ознайомлення із структурою та діяльністю закладу загальної середньої освіти, системою навчально-виховної, позакласної роботи школи та порядком ведення шкільної документації. Ознайомлення з видами інструктажів з техніки безпеки та санітарно-гігієнічними вимогами до організації роботи.	10
		Тема 2. Спостереження за організацією освітнього процесу в початковій школі. Ознайомлення з класом, вивчення умов навчання та діяльності учнів початкових класів, ознайомлення з розкладом уроків. Вивчення календарно-тематичного плану роботи вчителя, порядку і форми складання поурочних планів, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації. Гнучкі підходи до дистанційного, змішаного або очного навчання в умовах воєнного часу.	5
		Тема 3. Обґрунтування психолого-педагогічних особливостей дітей молодшого шкільного віку (фізичний, когнітивний, емоційний та соціальний розвиток учнів).	5
		Тема 4. Організація класного колективу та створення позитивного мікроклімату. Методи згуртування класу та запобігання конфліктам. Управління дисципліною та мотивація учнів до навчання.	5
		Тема 5. Психолого-педагогічна підтримка дітей в умовах стресу та війни. Методи психологічної підтримки та стабілізації емоційного стану учнів. Використання ігор, творчих занять і арт-терапії для зниження тривожності.	10

Формування навичок саморегуляції та емоційної витривалості.		
Тема 6. Аналіз уроків. Вимоги до сучасного уроку. Типи і структура уроку. Організація уроків в умовах НУШ. Ознайомлення з навчально-методичним забезпеченням, підручниками для учнів початкових класів.		10
Тема 7. Методи та прийоми активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів початкової освіти. Використання інтерактивних, ігрових та проектних методів навчання. Розвиток творчого мислення та критичного сприйняття інформації.		5
Тема 8. Ранкові зустрічі. Організація ігрової діяльності учнів на перервах. Проведення етичної (естетичної, пізнавальної) бесіди.		5
Тема 9. Етичні та моральні аспекти виховання учнів початкових класів. Форми та методи виховної роботи. Виховання патріотизму, толерантності, формування цінностей взаємодопомоги та поваги до інших.		5
Тема 10. Комунікативна взаємодія в освітньому процесі. Спілкування вчителя з учнями, налагодження партнерських відносин з батьками. Спільні заходи для психологічної підтримки дітей і родини.		5
Тема 11. Організація самостійної діяльності учнів. Види самостійної роботи в початковій школі. Дидактичні умови організації самостійної роботи.		5
Тема 12. Організація навчального процесу з обдарованими дітьми. Виявлення (діагностика) обдарованих дітей. Особливості змісту та організації навчального процесу з обдарованими дітьми.		5
Тема 13. Підтримка дітей з особливими освітніми потребами. Створення умов для безбар'єрного доступу до навчання.		5
Тема 14. Контроль навчальної діяльності. Оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів. Суть і завдання контролю. Функції контролю. Основні вимоги до перевірки і оцінки успішності. Критерії оцінювання. Види і форми перевірки і оцінки знань здобувачів початкової освіти.		5
Тема 15. Організація безпечного освітнього середовища. Інструкція щодо дій у разі повітряної тривоги.		5
ЗАГ.		90

6. Система оцінювання практики

Загальна система оцінювання	Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до ПОРЯДКУ організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського
------------------------------------	---

практики

національного університету імені Василя Стефаника.
https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Вид контролю – **залік**.

Максимальна кількість балів – 100.

При виставленні загальної оцінки з пропедевтичної практики враховуються: оцінки за всі види діяльності студента-практиканта. Відсутність будь-якого із звітних документів є підставою для не допуску студента до захисту матеріалів практики. Захист матеріалів практики відбувається при комісії, відповідно до розпорядження дирекції педагогічного факультету.

Поточний контроль здійснюється протягом проходження студентами-практикантами пропедевтичної практики: облік відвідування студентами бази практики; систематичний контроль за виконанням індивідуального плану практики; перевірка документації пропедевтичної практики на проміжному етапі її проведення. Поточний контроль здійснюється факультетський керівником-методистом протягом проходження студентами практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи. Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження першокурсниками пропедевтичної практики: перевірка документації практики на заключному етапі; проведення заліку та підсумкової конференцій на педагогічному факультеті; Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуально-творчих завдань. Документація з практики, визначена програмою практики, здається студентами-практикантами на перевірку упродовж трьох днів після закінчення практики. Залік є підсумковою формою перевірки результатів виконання студентами завдань практики. Термін засідання комісії із захисту практики встановлюється факультетським керівником-методистом практики і узгоджується з завідуючими кафедрами, завідувачем відділу виробничої (навчальної) практики, проректором. Оцінка за практику вноситься в заліково-

	екзаменаційну відомість і в індивідуальний план студента (залікову книжку). Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час при наявності відповідних довідок. Студент, який отримав незадовільну оцінку з практики, за рішенням деканату факультету може бути поданий на відрахування з університету. Підсумки пропедевтичної практики обговорюються на засіданні кафедри педагогіки початкової освіти. Матеріали звітів з практики зберігаються на кафедрі впродовж року.
Умови допуску до захисту практики	Студент допускається до захисту матеріалів практики, якщо впродовж двох тижнів був присутній на базі практики, виконав всі поставлені перед ним завдання. Обов'язковою умовою допуску до захисту є наявність всіх звітних документів практики.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Академічна доброчесність: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, демонструвати відповідний рівень загальної культури, діяти на засадах соціальної відповідальності, керуватися нормативно-правовими документами: *Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника* (<http://surl.li/vystzz>); *Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника* (<http://surl.li/fhjkjz>); *Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника* (<http://surl.li/dyyhzw>); *Антикорупційною програмою* (<http://surl.li/wxotjj>).

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/omcveh>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/ypfkxt>).

Неформальна освіта: [Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>).

8. Рекомендована література

Основна:

1. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ».

- В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. Київ: Алатон, 2020. 64 с.
2. Белікова В.В. Програма та методичні вказівки до педагогічної практики / за заг. ред. О.Е.Коваленко. Харків: УІПА, 2015. 43 с. <https://mku.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/013-Pochatkova-osvita-propedevtychna-praktyka.pdf>
 3. Виховна система школи / упоряд. В.В.Григораш. Харків: Вид. група «Основа», 2015. 128 с.<https://mku.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/013-Pochatkova-osvita-propedevtychna-praktyka.pdf>
 4. Впровадження моделі «Школа вільна від насильства» в закладах освіти. Андрєєнкова В. Л., Бондар В. І., Войцях Т. В. та ін. Київ. 2023. 160 с.
 5. Державний стандарт початкової освіти: Постанова кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>. Мороз І.В., Ярошенко О.Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник. К., 2015. 90 с. <https://bioweb.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/12/Padahohichna-propedevtychna-praktyka.pdf>
 6. Довбенко С.Ю. Традиції виховання толерантності у виховних моделях українського народу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Випуск 28, том 1, 2020. с. 240–245.
 7. Довбенко С.Ю., Прокопів Л.М. Особливості впровадження педагогіки партнерства в Карпатському освітньому просторі. *Український педагогічний журнал*. 2019. № 1, с.18-128 <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3211>.
 8. Закон «Про освіту». URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/>.
 9. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. *Навчально-методичний посібник*. Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. Київ: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.
 10. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. Київ: 2018. 56 с.
 11. Концепція «Нова українська школа». URL:<http://surl.li/hoha>.
 12. Нова українська школа: формуємо продуктивну комунікацію в контексті демократизації освіти. Ужгород. ЗІППО, 2022. 123 с.
 13. Педагогічна практика в початковій школі: навчально-методичний посібник / за ред. О.Б.Будник. Івано-Франківськ: ПП Бойчук А.Б., 2016. 320 с. <https://mku.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/013-Pochatkova-osvita-vyrobnycha-praktyka.pdf>
 14. Педагогічна практика: навчально-методичний посібник. уклад. А.В.Іванченко, О.А.Дубасенюк, А.А.Сбруєва, О.Є.Антонова. Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2015. 126 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/12086969.pdf>
 15. Управління школою в час кризи: *методичні рекомендації* - ГО "Про.Світ.", 2021. 92 с.
 16. Упровадження інноваційних форм методичної роботи у діяльність закладу загальної середньої освіти. *Методичні рекомендації*. Ігнатенко Н.М. Чернігів: ЧОШПО імені К.Д. Ушинського, 2021. 55 с.
 17. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019.

190 с.

- 18.Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Проблема розвитку соціально-емоційного інтелекту майбутніх учителів початкових класів у період війни. *Освітні обрії*. 2(55). 2022. с.66–69. URL:<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/6682>.

Допоміжна

1. Гущина Н.І., Орлова Т.Г., Кондратова Л.Г. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу: навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text>.
3. Діалог, переговори та дебати: посіб. для вчителя / Павленко О., Сизенко А., Декшна Т., Лобойко М., МакМюррей А. та ін.; British Council. Київ: Симоненко О. І., 2021. 114 с.
4. Довбенко С.Ю Виховання толерантності у школярів в умовах полікультурного суспільства. *Освітній дискурс: збірник наукових праць*. Наукове фахове видання (категорія «Б») з педагогіки та філософії. 2020. Випуск 20(2). с.32–44.
5. Довбенко С.Ю. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців як педагогічна проблема. *Іноватика у вихованні: збірник наукових праць*. Випуск 11. Том 1. с. 100–107.
6. Довбенко С.Ю., Хімчук Л.І. Дидактичні підходи до формування в майбутніх учителів компетентності конструктивної педагогічної взаємодії. *Вісник науки та освіти*. 2022 №5(5).
7. Мирончук Н.М. Методичні основи організації педагогічної практики студентів закладу вищої освіти: метод. посібн. Житомир, 2017. 52 с.
8. Назаренко Г. Демократичні засади становлення Нової української школи. *Рідна школа*. 2017. №7/8. с. 11–16.
9. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik Київ : ТОВ Пляда, 2017. 360 с. URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>.
- 10.Онiщенкo I. B. Нова українська школа – новий зміст освіти : тренінг. *Початкове навчання та виховання*. 2018. № 22/24. с. 24–27.
- 11.Попередження насильства в закладах освіти: методичний посібник для педагогічних працівників. Видання друге, доповнене та оновлене. Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2020.
- 12.Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. *Методичний посібник*. Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.
- 13.Професійне зростання та емоційна підтримка педагогів. Методичний посібник / С.О.Богданов, О.В.Залеська та ін., Київ: Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ, 2021. 56 с.

14. Савченко О. Початкова освіта в контексті ідей Нової української школи. *Рідна школа*. 2018. №1/2. с. 3–7.

Інформаційні ресурси:

1. Державна служба якості освіти України : сайт. URL: <http://www.sqe.gov.ua/>.
2. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL: <http://lib.pnu.edu.ua/>.
3. Наукова електронна бібліотека. <http://www.nbu.gov.ua/portal>.
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського <http://www.nbu.gov.ua>.

Викладач
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій

Світлана ДОВБЕНКО